

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérések visszaküldésénél
 vagy megismerésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Lukács után Tisza.

(—a.) Veszedelemesen közeledik szeptember 17-ike, az országgyűlés megnyitására a napja s ez ideig még semmi sem történt abban az irányban, hogy a parlament új ülészaka együttes munkában találja a kormánypártot és az ellenzéket.

Az ellenzék vezérei most szállingóznak haza. Szeptember elején kezdik el újra a népgyűlések tartását. De már a sajtó útján nyilatkoztak Justh Gyulától Károlyi Mihály grófig és Mezössy Béláig. Egyértelműleg hirdetik, hogy Lukács és Tiszával nem tárgyalnak. Közös programban még nem állapodtak meg. Várják Apponyt, kinek megérkezése után tart ülést a vezérőbizottság. Azonban mindannyian követelik a munkapárt két vezérének Lukács Lászlónak és Tisza István grófnak a fejét. A restitutio in integrumot Mezössy már elejti, de a ketős fejevétel követelésétől ő sem áll el.

Ezzel szemben a kormányelnök Nagyenyeden pártjának felőlől körülvéve, ki jelenti, hogy a személyi kérdések nem képeznek ugyan akadályt, de ez a korona és a párt belügye. Restitúcióról a törvények szentesítése után szó sem lehet, azonban örömmel veszik, ha a választójog megalkotásában és a többi fontos parlamenti feladatok megoldásában részt fog venni az ellenzék. Mindnyájuk óhaja lenne, hogy létre jöjjön a parlamenti béke, azonban anélkül, hogy az áldatlan obstrukciónak újra kapu nyitassék.

Lukács nagyenyedi beszámolóját, bár békés hurokat is pengéft benne, harciasnak találta az ellenzék. Még harciasabb Tisza István grófnak pohárcsengés között elmondott nyilatkozása, mely öcscsének Kálmánnak szalontai beszámolóját hangzott el.

Az elmúlt vasárnap három beszámoló hangzott el Biharban, ezek közül a szalontai emelkedett országos jelentőségre a házelnök toasztja révén, mely kijelenti, hogy ha török-szakad folytatni fogják a megkezdett munkát, csak így tudják biztosítani az alkotmányt.

Tiszának e nyilatkozatát fogja kommentálni az ellenzéki sajtó; ez lesz a közel jövőben tárgya az ellenzéki népgyűléseknek és ez nyit perspektívát a távolabbi jövőbe is. Ez a perspektiva nem

derős, nem békés, hanem borus, mert harcok hirdetője.

*

A bihari beszámolókról tudósításunk a következő:

A szalontai beszámoló.

Nagy érdeklődés fordult vasárnap Nagyszalonta felé, mert köztudomású volt, hogy meg fog jelenni testvére beszámolóján Tisza István és nyilatkozni fog.

Vasárnap kora reggel már lázas készülődés folyt az egész Nagyszalontán. A rend biztosítására kirendelt csendőrök elfoglalták helyeiket. Tíz órakor a nagyszalontai tűzoltók kordont vontak az elkészített pódium körül. Fél 11 órakor minden készen várta már az érkezőket. A választók nagy tömegben szép rendben vonultak fel és foglalták el előre megállapított helyeiket. Mintegy 4-5 ezer ember gyűlt akkorára össze mikor Tisza Kálmán gróf érkezését jelezték. Erdekés, hogy az ellenzéki választók egyáltalán nem mutatkoztak. A vezetőség ugyanis előre elhatározta, hogy tartózkodó álláspontra helyezkedik és nem fog tüntetni.

Háromnegyed 11 órakor érkezett meg Tisza Kálmán gróf díszes kíséretével, akik között ott voltak Miskolcay Ferenc főispán, Lovassy Ferenc, Bölönyi József, Orley György stb. Később érkezett meg Tisza István gróf. Az érkezőket hatalmas éljenzéssel fogadta az egybegyűlt nép.

Balogh Elek pártelnök nyitotta meg a gyűlést és felkérte gróf Tisza Kálmánt, hogy mondja el beszámolóját.

Tisza Kálmán beszéde.

Beszéde kezdetén az ellenzék magatartásával foglalkozott Tisza Kálmán. Ismertette azt az álláspontot amit az obstrukció teremtett. Sajnálattal állapítja meg, hogy a képviselőház a múlt évi augusztustól júniusig semmit sem volt képes tenni. Az utolsó hónapban megelégedvén a többség az ellenzék terrorizmusát a cselekvés terére lépett. Es ebben a hónapban pótolta a képviselőház az elmulasztott 10 hónapot.

A többség érvényesülésének joga volt veszélyeztetve, ennek védelmére cselekedni kellett. Megállapította, hogy az ország többsége megnyugvással helyeslőleg vette tudomásul a júniusi akciót.

A választójog dolgában is nyilatkozott a képviselő. A nyilatkozatában a választói jogot a legsürgősebbnek tartja, mert a mai rendszer elavult. A minden téren tapasztalt fejlődés folytán egész társadalmi osztályok keletkeztek, melyeket megillet a választói jog. Fejtegeti ezután, hogy a választói jogot a történelmi nemzet megbecsülésével, a magyar

nemzeti jelleg fenntartásával kell megvalósítani és tiszteletben kell tartani a magyarság szuperemáciáját. Nem szabad tehát a választók számszerű növekedéséhez ragaszkodni. A magyarság és az intelligencia fölényének épségben tartásával kell megvalósítani a választói jogot.

A kormány sürgős feladatának tekinti, hogy ez a választói jog még a tél folyamán elkészüljön.

Tisza Kálmán beszédét nagy tetszéssel fogadta a közönség.

A bankett.

A beszámoló után a vasuti vendéglő külön helyiségében 425 terítékű bankett volt. Az első köszöntőt Széll Kálmán református lelkész mondta Tisza Kálmánra. Tisza Kálmán a kerület előjáróit és lakosságát élte. Hadházy Kálmán Lukács Lászlót ünnepelte majd Nagy József Tisza Istvánra üritette poharát.

Tisza István emelkedik most szólásra. Mély csend mindenfele. Az újságírók lázasan jegyzik minden szavát. Köszöntőjében első sorban kijelenti, hogy mint jó szomszéd jelent meg a beszámolón. Örömet fejezi ki afölött, hogy meleg fogadtatásban részesül. Rátér ezután a politikára. A lezajlott politikai szvendélyeket a múlténak mondja, melyben a koalíciónak volt oroszlanrésze. A nemzeti kormány uralma alatt mindenki boldog jövőnek nézett elébe. A nemzeti kormány azonban kiábrándított mindenkit. A nemzeti munkapárt nagy munkára vállalkozott és feladatának meg is akar felelni. A küzdelem megkezdődött és ezt a küzdelmet nem is fogják abbahagyni ha török, ha szakad. A megkezdett munkát folytatni fogják, mert csak így biztosíthatják az alkotmányt. Beszédét azzal fejezi be, hogy minden magyar embernek abban a táborban kell tömörülni, mely a parlamentet a végveszélytől akarja megmenteni.

Oriási éljenzéssel fogadták Tisza köszöntőjét.

Miskolcay Ferenc főispán lelkes szavakkal élte Tisza Istvánt és biztosítja, hogy sohse fogják elhagyni.

A sarkadi beszámoló.

Nagyszalontáról délután 3 órakor ment át Tisza Kálmán kíséretével Sarkadra. Sarkadon mintegy 1200 ember várta már Tiszákat. Zene és énekszó mellett vonultak be a községbe, ahol Tisza Kálmán ugyanazokat ismételte amiket fentebb vázoltunk nagy vonásokban.

A béli beszámoló.

Telegdy Józsefnek a béli kerület képviselőjének a beszámolóján oly nagy számmal vettek részt a választók, amilyenre a rendezők sem gon-

Ujdonság Nagyváradon! Régiségek!

Sternberg J. Bpest N.-Várad
 Szt. László-téri hidnál.

Legolcsóbb bevásárlási forrás, régiségek, műtárgyak, perzsa szőnyegek, csillárok, arany és briliáns ékszerek, nászajándékok, vadászfegyverek, revolverek, sport és optikai cikkek. Vesszek és cserélek. — Győződjön meg áralmról vétel kénször nélkül. —

doltak. Az érkező képviselő elé a béli határba 32 tagú lovasbandérium vonult.

A mintegy 200 kocsiból álló vidéki kocsi tábor a mellékutcákon állott fel, míg a választók a nagyvendégek előtt gyülekeztek.

A fogadtatás után Telegdy általános csendben a közönség nagy érdeklődése mellett mondta el beszámolóját. Beszédében a juniusi eseményekre fektette a főszókat.

Indokolta a kormány eljárását. Majd rátért azokra törvényekre, melyeket juniusban hozott a képviselőház. A kormány magatartásának helyességét fejtegette és az obstrukció letörését ismertette, kiemelve, hogy ez által a Ház munkaképes lett. Végül megköszönte a választóknak, hogy ily szép fogadtatásban részesítették.

Az ovációk lecsillapultával Rednik Gábor a belényesi, majd Mangra Vazul a magyarcsékei kerület képviselője tartottak román nyelven beszédet. A két képviselő beszédét szintén nagy tetszéssel fogadták. A beszámoló után a munkapárt Tisza Istvánt és Lukács Lászlót táviratilag üdvözölték.

Este 80 terítékű bankett volt, mely reggelig tartott.

Ertsey beszámolója.

Ertsey Péter fél 10 órakor érkezett a gyorsvonattal. Az állomásnál dr. Miskolczi Pál királyi közjegyző fogadta a képviselőt. Ezután a felbogarozott házak között bevonult a képviselő nagyszámu kíséretével a község háza elé, ahol megtartotta beszámolóját. Beszédében ugyanazt hangsúlyozta, amit a többi munkapárti beszámoló, hogy t. i. a többség kénytelen volt az obstrukciót letörni és hogy csak így lehetett munkaképesé tenni a Házat. Egy óra hosszat beszélt a képviselő, majd bevonultak a nagyvendégekbe, ahol 100 terítékű bankett volt. A beszámoló minden rendezavarás nélkül ment végbe.

Délben a képviselő vissza utazott Nagyváradra.

A képviselőház alelnöke a választójogról. Dr. Jankovich Béla a képviselőház alelnöke vasárnap délután mondotta el beszámolóját Ipolyságon. A választói jogról szólva legfontosabbnak az értelmi cenzust tartja. Ily módon mind több és több polgár kap választójogot és a szükséges átmenet is simán elérhető. A pluralitást ellenzi. A békefeltételekről szólva hangsúlyozza, hogy gróf Tisza Istvánál nem a személyes szempont játszik szerepet, ha egyszer megvalósítva látja azt, amiért évek során át küzdött. De viszont kétséges, hogy a munkapárt elfogadja-e ezt az álláspontot, mert az ellenzéknek ama törekvése, hogy a normális viszonyok előfeltételeit szemlélve kérdéseket helyezzen előtérbe, csak erősíteni fogja a párt ellenzését ilyen követelésekkel szemben. Követeli az ellenzék Lukács fejét is, pedig ennek teljesítése erkölcsi lehetetlenség a munkapárt szempontjából. A miniszterelnök bírja a korona és a többség teljes bizalmát és csak a sikertelen békekisérletek után vette fel a harcot a párt határozott kivánságára az ellenzékkel szemben.

A veszprémi orvosgyűlés.

Körülbelül négyszáz orvos és természettudós gyűlt össze vasárnap Veszprém városában, hogy megtartsa az orvosok és természettudósok egyesületének XXXVI. vándorgyűlését.

A gyűlésnek különös nevezetiséget kölcsönözött az a körülmény, hogy elnöke, báró Hornig Károly veszprémi püspök felhasználta az alkalmat és erős és bátor beszédben tiltakozott a be nem bizonyított áltudományos elméletekkel üzőt sarlatánságok ellen.

A veszprémi püspök beszédje komoly helyen elhangzott komoly szó volt. Természetes dolog, hogy éretlen, félbemaradt zűgudósok lármát fognak csapni a beszéd miatt — egyik elterjedt boulevard lap már is fujja a jerikói kürtöt — de a komoly tudomány hívei csak annál igazabb örömmel üdvözlik Veszprém tudós püspökének okos és erélyes beszédét.

Vasárnap délelőtt tíz órakor nyitották meg az első magyar népegészségügyi kiállítást az iparostanonc iskolában. A kiállításon a legérdekesebb és leggazdagabb anyagot halmozták össze. Tizenegy csoport van és pedig: az emberi test és szerkezetének működése, a foglalkozással járó egészségi ártalmak és az ipar-egészség, a balesetvédelem és iparfelügyelet, munkásbiztosítás, munkásjóléti intézmények és lakásügy, a tisztaság, a táplálkozás, gyermek-egészségügy, fertőző betegségek, tuberkulózis és alkoholizmus csoportját.

Sok preparátum és kép illusztrálja a betegségek ellen való védekezés módját. Érdekesekek dr. Chyzer Béla képei, amelyek a fazekas iparból származó betegségeket mutatják be. Hasonlóképpen vannak feltüntetve a nyomdász, bányász, a festő és mázoló iparból származó betegségek és az ellentük való védekezés módjai. A munkásjóléti csoport bemutatja a Krupp-gyár, a Hellerau kertváros és a híresebb európai munkásjóléti intézményeket.

A közönséget tíz óra után engedték be a kiállítás helyiségeibe. Egész délelőtt tartott a népvándorlás és hullámozott a tömeg a kiállítási helyiségekben.

A nagygyűlés.

Délelőtt 11 órakor nyitotta meg báró Hornig Károly püspök a nagygyűlést, a városi színház nagytermében. Bevezető beszédet mondott, amelyben a vallás- és a természettudomány kapcsolatát igyekezett kimutatni. Ervelése közben hangsúlyozta, hogy *Haecquet senki sem veszi komolyan és hogy azon természettudományi felfogás sem felel meg a valóságnak, mintha az ember a majomtól származna.* A bevezető beszéd után a szokásos félévi jelentések következtek, majd dr. Lengyel Béla tartott előadást, a radioaktivitásról, utána pedig Udránszky László egyetemi tanár olvasott fel nagyobb értekezést «Az orvosok általános természettudományi műveltsége» címmel. A délelőtti ülés fél egy órakor ért véget.

Délután fél hétkor folytatták a nagygyűlést, amelyen az első értekező Moravcsik Ernő professzor volt, aki vetített képek kíséretében az emberi cselekedetek rendellenes motívumairól beszélt.

Hétóra délelőtt szakosztályi ülések voltak,

amelyeken Makara Lajos, Lóczy Lajos és Nagy Olivér tartottak előadásokat. A természettudósok és orvosok délután kirándulást tettek a környékre. Kedden, szerdán és csütörtökön ismét nagyobb tanulmányi kirándulások lesznek a Balaton környékén.

Székekkel támadtak a rendőrökre.

Fiakkeren menekültek el a tettesek.

Vasárnap éjjelkor hatalmas ricsaj volt végig Váradon a Rákóczi úton, amely végül is majdnem vérrel végződött az egyik kávéházban. Szerencsére éppen idejében érkezett segítség a rendőr részére és sikerült nekik lefegyverezni a vakmerő támadót.

A hangos éjtéli kaland a Széchényi szállodában kezdődött, ahol egy hat tagból álló társaság élvezte a hős éjszakai levegőt és a frissen csapolt sört. Ilyen állapotban nagyon jó, hogyha a régi haragosok elkerülik egymást, mert olyan parázs verekedés kerekedhetik közöttük, hogy esetleg szükség lehet a mentőkre is.

A társaságban volt Monus Lajos is, aki izmos, hatalmas legény. Ugy egy óra tájban észreveszi, hogy bejön a kerthelyiségbe Csunyogi Béla, az Andronyi cég egyik üzletvezetője. Valamikor erős összeütközés volt a két férfi között s most itt a nyilvános helyen Mónusnak nagyon jól esett volna egy kis leszámolás.

Kihivatta a pincérel Csunyogit, aki gyanútlanul ki is ment. Meglátva régi haragosát, kisetett az utcára, ahol azonban Mónus elfogta és potozni kezdte. Nem sokára már mind a hatan ott tolongtak a verekedők körül s látva, hogy rendőr közeledik, bevágták magukat egy bérkocsiba és elhajtattak.

Nagy Lajos rendőrhöz futott a sértett és kérte a segítséget.

— Menjünk kérem utánuk. En megismerem Monust.

Mielőtt elindulnak volna, visszaérkezett az a kocsi, amelyen a támadó elmenekült. Ez aztán elvitte őket is a Csarnok kávéházba, ahol a kocsis állítása szerint Mónusék bezárkóztak egy szeparába.

Mikor beléptek a kávéházba, Csunyogi azonnal fölismerte támadóját.

— Ez, az. Tessék letartóztatni.

Igen ám, ha az olyan könnyen menne. Először is az öt jó pajtás nekitódult az ajtónak és egyelőre kiszorították a rendőrt a szobából. Oriási zivaj támadt erre, minden vendég oda-futott, hogy mi történik ott.

A rendőr megkísérelte a bejutást, de nem tudott bemenni. Felszólította Mónust, hogy nyissa ki az ajtót.

Erre aztán ki is nyílt az ajtó és Mónus egy széket vágott ki rajta. Majd jött a másik s a rendőrnek a fejéről lerepült a sapka. Hozzányomult, kirántotta kardját és azzal akarta kivédni azt a csapást, amit egy harmadik székekkel mért rá Mónus.

Fehér és színes férfi ingek.
Nyakkendő, gallér és kézelők.

TURISTA INGEK.

Összes férfi divat cikkek.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT 3.

Telefon 384.

Telefon 384.

A kardon végigsiklott a szék és megsebezte a rendőrt. Már a második csapásra készült, amikor megérkezett Kovács János rendőrtizedes, akiért Csunyogi szaladt el a Szacsuvay-utcára. Ő kapta meg Mónus karját és hosszú dulakodás után letépte a biliárd asztalra. Nagy nehezen megkötötték és bekisérték.

Most aztán háromszorosan is meg fogják büntetni. Természetesen legsúlyosabban a hatóság elleni erőszakért. A dulakodásban Kovács is megsérült: két ujja közt a bőr végigrepedt.

Lezuhant magyar aviatikusok.

Prodam és Takács balesete.

Vasárnap véres próbálkozása volt két aviatikusnak: Prodam Guidó, a Quarnero átrepülője és Takács Sándor lezuhantak a magasból és összezúzták magukat.

Vasárnap reggel 5 órakor két aviatikus. Takács Sándor és Novák Károly akartak pilótavizsgát tenni a rákosi aviatikus telepen.

Elsőnek Takács Sándor, volt telefonműszerész startolt, akit május végén, mikor pilótavizsgája felét letette, már baleset ért. Tegnap reggel a Kolbányi Géza féle monoplánon startolt, melyre az elablása óta híressé lett százlórós Argus motort szerelték fel. Háromnegyed hatkor indul el a gép és minden gurulás nélkül, szinte helyből ugrott fel a levegőbe. A motor rémitő sebességgel működött és szempillantás alatt harminc méternyi magasba függőlegesen vitte a gépet. A pilóta a magassági kormányval akarta a hirtelen emelkedést szabályozni, de a kormánykerék a nagy feszültség folytán nem működött. A következő percben a gép megbillent és lezuhant a földre. A monoplán egyik szárnya és két kereke összetört. Takács pedig egy acélcsőnek esett, mely mindkét lábán megsebesítette. A mentők vitték súlyos sérülésével a Szent István-kórházba.

Hasonlóképen fejezte be viágóját Novák is, csak hogy neki szerencsére semmi baja, csupán a gépe rongálódott meg.

Sokkal súlyosabb katasztrófa érte Prodam Guidót, aki Nagybányán rendezett látványos repülést.

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor Prodam a Horváth Ernő tanár által konstruált Horváth III. B. monoplánt kivitette a bodonkúti mezőre, melyet keletről az ezerháromszáz méter magas Rózsály-havas határol. Délben az idő kitisztult s ekkor Prodam felemelkedett a levegőbe. Körülbelül egy kilométert repült már hetven méter magasságban, amidőn a Rózsály-havas felől heves szélroham érte, s a gép a fordulónál félrebillent, orral a föld felé lezuhant. A monoplán a motorral együtt darabokra tört. Prodam a motor alá került és eszméletlenül terült el a földön.

A szerencsétlenül járt aviatikust bevitték a kincstári kórházba, ahol az orvosok megállá-

pitották, hogy jobb lába eltört, bal lábát kiflcamította, több zúzódást és életveszélyes belső sérüléseket szenvedett.

Gyilkosság a bihari korcsmában.

A bihari Egry-féle korcsma különösen népes volt vasárnap délután. Ott töltötte el idejét a község ijuságának legnagyobb része. Külön asztalnál ült Vass János és Nagy Sándor barátjával Tédig Sándorral. Nagy Sándor és barátja már régebb óta haragszanak egymásra, de a haragot sohasem mutatták nyíltan.

Vasárnap délután aztán, a bor által okozott izgalom hevében, kitört a bosszuvágy Nagyból és barátjából. Estefele Vass barátjai eltávoztak a korcsmából. Jöttek azonban helyettük mások, Nagy Sándornak újabb barátai: Fehér Sándor és Bereczky István. Egy ideig csöndesen iddögált a válogatott társaság, majd amikor látták, hogy így nem tudnak belekötni Vassba, zajosabban viselkedtek, később pedig garázdálkodni kezdtek.

Vass nem törődött a zajongókkal. Egyszer, úgy 1 óra körül, amikor elfogyott a bora, odaszólt a korcsmásosnak:

— Kérek egy üveg bort.

— Ne hencsej hé — vágott bele gorombán szavaiba Nagy Sándor.

Vass úgy tett, mintha nem hallotta volna a kötekedést. Erre még dühösebben fakadt ki Nagy:

— Hát megnémultál, gyáva?

— Sem gyáva, sem néma nem vagyok! — mondta Vass — de verekedni nem akarok, mint ti.

Felállott és kiakart menni. Ekkor Nagy és barátai felugrottak s elállották az utat. Fehér Sándor hátulról átfegta a Vass mellét. Nagy kirántotta csizmája szárából a bicskáját s markolatig a nyakába dőtte. Vass lezuhant.

A gyilkos kiment s a korcsma előtti árokban levő vízben megmosta kezét, majd ismét bement a korcsmába s magával hívta barátait és elment.

Vassnak még volt anyai ereje, hogy felállott s kiment a korcsmából, de mindjárt lezuhant s meghalt. Itt talált rá a korcsmásos, amikor bement az ivóba a borral s nem találta ott vendégeit.

A csendőrség letartóztatta még vasárnap éjjel a legényeket, akik tagadták tettüket s az esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek.

Tegnap tartották meg az orvosrendőri hullaszemlést Gróss Menyhért törvényszéki orvos vezetésével. Megállapították, hogy Vass halálát a bicskával ejtett szurás okozta.

A gyilkos legények még ekkor is tagadták tettüket. Azonban amikor a csendőrök elébük mutatták a gyilkos tett bűnjelét, az ott hagyott bicskát, beismerték tettüket.

Az eset óriási igazatosságban tartja a községet. Egy hét óta ez a második ilyen véres eset.

UJDONSÁGOK.

* **Egyházmegyei hírek.** Bánássy László a római akadémia pontificia dei nobili ecclesiasticae diplomaciai tanfolyam növendékét és Wallner Győzöt ma áldozó papokká szenteli püspök, ez utóbbi első miséjét holnap, szerdán reggel 8 órakor mutatja be a Szent Vince intézet kápolnájában, Fetser püspök manudoktorsága mellett. Csercsék Gusztáv zilahi káplán Debrecenbe, Peszeki Gergely ujkgigyósi káplán Zilahra helyezettek át. Wallner Győző ujmisés ideiglenesen Csorvársra megy a beteg lelkész kíségetésére, Schriffert Béla pedig ugyancsak ideiglenesen Ujkgigyóra.

* **Requiem Rulikovszkyért.** Az itteni 1848—49. honvédeknek igen szép és nemes gondolata támadt. Kifejezést akarnak adni annak az őszinte, mély kegyeletnek és tiszteletnek, amivel Rulikovszky Kázmér emléke iránt viseltetnek. S erre legmértőbbnek tartották azt a formát, hogy az évforduló napján e hó 28-án reggeli 9 órakor requiemet kértek a Szent László templomban. Az Újvárosi plebánia készséggel tesz eleget a kérelemnek s így 28-án reggel 9 órakor összejönnek az agg honvédek, hogy adózzanak egyik legőzietlenebb hősi emlékének.

* **A nemzetközi eucharisztikus kongresszus kezdetének közeledtével** mind hatalmasabb arányokban bontakozik ki e nagy világesemény képe. Az előjelekből ítélve méltóan fog sorakozni az előző kongresszusokhoz. A bécsi bizottságnál eddig 60,000 résztvevő jelentkezett, amely szám eléreláthatólag most már naponként rohamosan növekedni fog. A bécsi rendezőség most bocsátotta ki főbb vonásokban a körmenet beosztását, amely szerint a menet eleje szeptember 15-én reggel 7 óra 30 perckor indul a Wollzeile és Rotenturmstrasse sarkáról úgy, hogy az első részben levő 50,000 személy, kik között a magyar állam csoport tagjai is vannak, fél 11 órára a Heldenplatzon elhelyezkedik. A magyar csoport tagjainak tehát legkésőbb fél 8 órára kell Bécsbe érkezniök, hogy addig, mire rájuk kerül a sor, összegyülekezessenek. A magyar klérus tagjai, mint a legtöbb nemzetéi, a magyar állami csoport menetében vesznek részt. Aki csak kongresszusi jegyet kíván, augusztus 31 ig fordulhat az Országos Katolikus Szövetséghez.

* **Életbe lép a státus.** A vármegyei tiszviselőkről alkotott státusra vonatkozó miniszteri rendelet tegnap érkezett meg a megyeházára. A beügyminiszter e rendeletében meghagyja, hogy most már kezdjék meg a törvény végrehajtását. A státus végrehajtásán nagyban dolgoznak a megyeházán.

* **Jönnek a fürdőkről.** Mind több és több barnára pirult emberrel találkozunk a szürke városban. Erkeznek vissza a nyaralók. Szombaton magáról Biharfüredről 11-en jöttek le, köztük Fetser püspök is. Ma jönnek haza a még ottmaradt vendégek s velük jön Rada püspök is. A különben igen szép szert a hir-

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valóságára). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság“ kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsállomás.

telen hűvökre fordult idő tette tőkre. Kataszteri mérnökök maradtak még ott, akik részletes felmérési munkálatokat végeznek.

* **Kugler palota építése.** Nagyváradi hatalmas új épületeinek száma nem sokára növekedni fog egygyel. A Nagypiac-téren a volt Kugler-téle házat bontják és helyébe modern kétemeletes palotát építtet az új tulajdonos Andrányi Gusztáv. A Körözs-part felőli földszintes épület bontását tegnap kezdték meg. Az új épület hat méterrel fog kijebb jönni az új garasos hid felé és impozáns formájával nagyban fogja emelni a környék szépségét.

* **Dr. Nother Antal előléptetése.** A király a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Nother Antalt a budapesti tudományegyetem jog és államtudományi karán a II. egyházi tanszék nyilvános rendkívüli tanárát (volt nagyváradi tanárt) ugyanezen tanszék nyilvános reodes tanárává a VI. fizetési osztályba a törvényszerű illetményekkel ki-nevezte.

* **Mulat a Sporttéren.** Tegnap délután előállították a rendőrségre Papp József 15 éves foglalkozás nélküli egyént, azért mert a Sporttéren bőven költötte a pénzt s ezen körülmény az őrszolgálatot teljesítő rendőr előtt gyanusnak tűnt fel. A fiu előállítását alkalmával beismerte, hogy tényleg lopott 40 koronát Dézsi Mihály nevezetű Nilgész-telepen lakó házigazdájától. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **A partnak ugrott.** Papp György bihardobrosdi lakos a bihari erdőpartnak szohodori erdejében több munkás társával együtt felült az iparvasut fával megrakott egyik kocsijára. Alig haladtak a kocsiikkal néhány száz méterre, midőn a kocsiikon levő fékezők kiabálni kezdtek, hogy az emberek ugorjanak le, mert a hátuk megett ugyancsak fával megrakott 3 kocsi megszaladt. E figyelmeztetés folytán Papp György a kocsirol leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy a partfalnak esett neki s ezáltal mellén és hátán sérülést szenvedett. Sérülése könnyebb természetű.

* **Absztinens képviselők.** Az Alkoholellenesek előrehaladásának a különböző országokban legbiztosabb fokmérője, hogy milyen számban vannak a törvényhozásban képviselve. Hazánkban ezidő szerint négy absztinens képviselő van: Nadányi Gyula, Léway Mihály, Zelenyák János és a közismert küzdő alkoholelles Neugebauer Emil. A főrendiházban pedig Gróf Mailáth és Fischer püspökök képviselik az alkoholelleseket. Külföldön persze előbbre vannak. Így Dániában 25¹/₂%, Norvégiában 24%, Svédországban 38¹/₂%, Nagybritániában 27¹/₂%, és Svájcban 1¹/₂%-a a törvényhozóknak absztinens.

* **Tűz.** Tegnap délután 1 óra tájban az Ujvárosi földbérők szérűskertjében tűz ütött ki, amely valószínűleg gyújtogatás következtében keletkezett s körülbelül 50—60 szalmakazlat hamvasztott el.

* **A rabművész ajándéka.** Legelőször a Tiszántul írt arról az értékes kollekción, melyet Finta Sándor, a rabművész édes anyja lakatos-utcai házában állított ki. A Tiszántul cikke után úgy a hírlapokban, mint a közönség, körében egyszerre nagy érdeklődés támadt a művészi munkák iránt. Finta Sándor sorsa ezzel újra aktuálisá vált a társadalomban. S míg idekint csendben egyengetik a szabadulás útját, azalatt ő nyugalmas magányában lázasan készüldik élete nagy szenzációjára. Művei közül közel száz darab díszlik Sebő Imre könyvkereskedő kirakatában s állandóan a bűnözők csoportja vézi körül a

kirakatot. A Tiszántul munkatársa pedig tegnap egy dobozt kapott Kishartáról, ahol most Finta van. Hálás emlékképpen Finta Sándor két klasszikusan szép plakettjét küldötte el: a Sirbatélt s a tövissel koronázott Krisztust.

* **Ki akar a bejelentő hivatal vezetője lenni?** Az oly sokszor sürgetett bejelentő hivatal közeleg a megvalósulás felé. Az új hivatal vezetői állásának betöltése iránt a polgármester helyettese a következő hirdetményt teszi közzé:

A tör.-hatósági bizottság 299—10817—911 sz. véghatározatával szervezett és a m. kir. belügyminiszter ur 124179—911. V. a sz. rendeletével jóváhagyott bejelentési hivatal vezető és évi 2600 kor. törzsfizetés és 600 kor. lakáspénzzel javadalmazott II. oszt. rendőr-alkapitányi állásra, amely állás az 1879. évi XXVIII. t.-c. 23. §-a értelmében főispán ur ömeltósága által kinevezés útján töltetik be, ezennel pályázatot hirdetek és felhivom azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és Nagyvárad thj. város főispánjához címzett pályázati kérvényeiket, melyben az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában előírt képesítésüket igazolni tartoznak, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4.) 1912. évi szeptember hó 14-én d. u. 5 óráig annyival is inkább adják be, mert az elkésztett beadott vagy szabálytalanul felszerelt kérvények figyelembe vételét nem fogják. Nagyvárad, 1912. augusztus hó 28. Bordé Ferenc, polgármester h.

* **Kettős gázolás.** Tegnap reggel Ecsedi Imre Badányi Imre kisszántói lakos kertésze bejött Nagyváradra egy stráfszekérrel, hogy gazdájának dinnyéit eladja. A dinnyéket el is adta s ennek megtörténte után szekerevel a Szent László-hídon haladt át. Közben egy kerékpáros jött vele szembe; melynek láttára lovai megbokrosodtak s a Bémer-téren keresztül vágatva haladtak a Rákóczy-ut felé. Ecsedi Imre minden erejével igyekezett a lovakat megfékezni, de ez nem sikerült neki s így történt, hogy a Színház tájékán a Városi Bazár épület felé haladó Simkó József 70 éves öreg embert elgázolta. Az elgázolás következtében Simkó József lábán, fején és kezén szenvedett sérüléseket, melyek a kezelő orvosok véleménye szerint életveszélyesek. A megvadult lovakat Puskás József rendőr igyekezett feltartóztatni, azonban azok őt is elütötték.

* **Az alkoholelles mozgalom memoranduma.** A Gyergyószentmiklóson székelő Alkoholellenes Szövetség széleskörű mozgalom megteremtésében fejt ki lelkes tevékenységet, hogy a korcsmák vasár és ünnepnapi, valamint a választások napja alatti 36 óras zárva tartása érdekében olyan erős közvélemény emelje fel követelő szavát, amely a magyar törvényhozást is cselekvésre készíti. E célból az összel egy nagyszabású memorandumot juttat a törvényhozók színe elé, amelyben a korcsmák vasár és ünnepi, valamint a választások napja alatti 36 óras zárvatartásának megvalósítását haladéktalan nemzeti követelménynek mutatja be. A memorandumhoz már előre gyűjtik az aláírásokat. Eddig is több ezerre rug az aláírások száma. A Szövetség ezton is kéri mindazon nőket és férfiakat, — 16 éven felül — akik a kérdésben az Alkoholellenes Szövetség állás pontján vannak, sziveskjenek a memorandumhoz aláírásokat gyűjteni. Aki ezt megtenni szándékozik, az vegyen egy iv miniszterpapírt és annak az első oldalán felül írja oda:

»Folytatógagos aláírási iv a korcsmák vasárnapi, valamint a választások napja alatti 36 óras zárvatartása érdekében.»

És azután írassa alá minden jó ismerősével. Az ivnek csak 1. és 3-ik oldalára kell írni, mégpepg 2 hasábosau. A név olvashatóan irandó ki a foglalkozás és lakhely és megye megnevezésével, hogy az aláírás hiteles-

sége ellen kifogást tenni ne lehesen. A megteit ivek «Az Alkoholizmus Ellen» szerkesztősége címre küldendők be agusztus hó végéig. Az aláírási ivek hozzá köttetnek a memorandumhoz. A megnevezett folyóirat szerkesztősége mindenkinek készséggel küld aláírási iveket, csak kérjük egy levelező lapon.

* **Magántanárnál** gimnáziumi tanulók magántanulók is, jó ellátást, sikeres oktatást uyerhetnek Nagyváradon, Erzsébet-liget 3.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta Bémer tér 1. szám alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandij személyenként és óránként 1 korona 50 fillér. Nappali és esti tanfolyamok.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyrdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készütek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyváradi, Pécs.

* **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba tűrdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1 re kiadó. Ertekezhetni Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

* **Róm. kath. fiatal tanító,** ez évben végzett, elfogad helyben vagy vidéken elemi iskolára gyermektanítást. — Cím a kiadóban.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzek és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Automobil garage és fémöntöde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Jogászok!

Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay

Jogi szemindriuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38.

Köz tudomásulag legsikeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúsz, szívbetegségek ellen vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, iszap, fenyő, sósfürdők

Dr Rácz Ödön
szanatóriumában
Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Bejáróknak egész nap nyitva.
BENLAKÓKNAK PENZIÓ

SZINHÁZ.

Két színházi est. Hosszu nyolc évi távollét után újból ellátogatnak hozzánk a Szigligeti színház volt erősségei, a váradi közönség méltó kedvencei *Parlagi Kornélia* és *Pintér Imre*, hogy két estén át kitűnő programokkal egy pár kellemes órát szerezzenek nekünk.

Vidor öngyilkossága és a Népszínház megszüntetése óta Pintér önálló művész esték rendezésével foglalkozik s kicsiny gaszálójával az ország első színházainak szívesen látott vendége, mint legutóbb Aradon történt, ahol a Leszkay által épített horribilis aréna csaknem zsufolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel.

Kassa, Miskolc, Eger stb. városok színházba járó közönsége, a bártfai fürdők legelőkelőbb vendégei a legnagyobb elismeréssel tapsolták végig a mindvégig mulattató fehér programot s így biztosra vesszük, hogy Nagyváradi is örömmel üdvözli régi kedvenceinek vendégszereplését.

Az est harmadik szereplője *Szemere Gyula* elsőrendű szalonkomikus, míg a zongorakíséretet *Kereszthy Jenő* okl. zenetanár vállalta el. A művésztárs még lesz alkalomunk visszatérni.

EGYESÜLETEK.

A Nőegylet gyűlése.

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet f. hó 26-án a Lujza Otthonban öv. *Grünwald* Henrikné alelnök elnöke alatt választmányi ülést tartott, melyen résztvettek dr. *Molnár Imréné* alelnök, *Butyka Lajosné*, *Ficzek Lajosné*, dr. *Kiss Döméné*, öv. *Milibák Józsefné*, *Schwartz Gézné*, *Szentléleki Kálmáné*, *Vértessy Andorné* választmányi tagok, *Ficzek Lajos* pénztáros és *Bössörményi Géza* jegyző.

Alelnök bejelenti, miszerint néh. *Thumseng Adolf* mezőtelegi volt lakos, az egylet Erzsébet leányváraházának 8000 koronát hagyományozván, ez összeg 642 korona időközi kamataival az egylet pénztárába be lett fizetve, minek folytán a választmány alelnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott elnöke öv. báró *Gerliczy Félix* nének, mert egyedül neki köszönhető e végrendeleti hagyomány. Egyben elhatározta a választmány, hogy Erzsébet leányváraházában két ágyalapot *Thumseng Adolf* nevével örökít meg.

Az Erzsébet leányváraházban megüresedett helyre a választmány fölvette Kiss Erzsébet éradonyi árvát, a Lujza Otthonba Neiszlinger Györgynét. Dr. Debrecezy Lajosné csabai jakos néhai Rimanóczy Kálmán volt férje emlékeztére ismételve 40 koronát küldött. Végre megemlékezett alelnök öv. Rimler Károlyné és öv. Busch Dávidné elhunytáról, kik a választmány burgó tagjai voltak s hogy Géczy Lajosné elköltözése folytán egyleti és választmányi tagságáról lemondott.

Új tagul fölvette a választmány Csörsz Tamásné nagyváradi lakost.

TANÜGY.

Beiratás a váradoszi rk. fiúiskolában. A nagyváradi I. sz. püspökség kegyurasága alatt álló váradoszi r. kath. fiú-népiskolában az 1912—1913-iki tanévre a rendes beiratások ideje szeptember hó 2-től 5-ig, d. e. 8—11-ig, délután 3—5 óráig fognak terjedni. A magánvizsgálatok, továbbá a javító, pótló és felvételi vizsgálatok előzetes bejelentés után szeptember 6-án d. e. 9 órától fognak megtartatni.

A tanítás teljesen ingyenes, egy-egy tanuló után csupán 50 fillér beiratási és könyvtárdíjat kell fizetni.

A tanítások egyfolytában a délelőtti órákban fognak megtartatni, a délutánok pedig szünetek lesznek.

Szeptember hó 3-án ünnepélyes Veni Sancte. A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét. Az igazgatóság.

SPORT.

Az ezüst labda napja.

— A verseny győztese a NAC. —

A díjmérkőzés, mely két hét óta tartotta izgalomban négy város közönségét, a tegnapi döntővel szerencsésen véget ért. Ránk nézve szerencsésen, mert az értékes sporttuféat s a vele járó dicsőséget a NAC nyerte meg kettős győzelmével. E lényeges eredmény újabb bizonyítéka annak, hogy Nagyváradi két éves sportjával utólrta a vidék a sportban sokkal régebbi multtal bíró városait, ami igen szép kilátást nyújt a jövőre nézve.

A döntő versenyt óriási érdeklődés előzte meg és feszült izgalom követte a játék egész lefolyását. Zsufolt nézőtér jeleste a sport nagy napját. A fentartott helyek padján nagyszámban volt képviselve a nővilág nyári toalettnben, a tribünön és álló helyeken szorongott a publikum.

Főverseny előtt izelítől a NAC II játszott az Egyetértéssel. A minorum gentium játéka iránt azonban lnyha figyelem mutatkozott, a nap elouját leste mindenki. Végre 4 goalt bevadva a NAC II elvonult a pályáról s egyszerre megváltozott a színtér. Kiléptek a nap hősei. Először Szeged ifjai jelentek meg a pályán, kiket taps fogadott, mely viharosan megújul, midőn megpillantják a népszerű Hannyt, aki Bécsből sietett haza a kritikus napra. A derék fiú sapkáját lengetve löszöni az ovációt.

A közönség szorongva keresi a nagyváradi csapat győgyét: Székányt, de a kitűnő Ceter nincs közöttük, még nincs igazolva. Ez lebüti a német reményeket s rettegai kez-

denek, hogy így az ezüst labda Szegedre vándorol.

Hamarosan megújja azonban a sipot *Vámos S.*, s mozgásba jön a két színes tábor. A drukkolók némi meglepetéssel látják, hogy a NAC. ügyes passzsal mindjárt előre csusszik egész a kapuig, Szeged kapkodva ment. A szerencsés kezdet feltűzeli a váradiakat s erőlyes tempóval átveszik a vezetést.

A NAC. egész félidőben uralja a pályát. A kis jakobnak srany dolga van, még a szegedi Griffetonnak sűrűn van alkalma bravuros mentésekre. A goalokkal azonban nincs szerencséje NAC-nak Bakos, Obiath közletről is ellövik a labdát, s sőt szkriván tizenegyest is hibáz. Közbe-közbe Szeged is levessi a labdát s erős védekezésével változatossá teszi a helyzetet.

Az első félidő a NAC malörje folytán goal nélkül végződik s a közönség fél, hogy Szeged a második félidőben kicsikarja a győztes goalt.

A játék minősége azonban kapucseré után sem változott. A mieink nem engednek most sem a tempóból és Szeged nem tud előnyt szerezni. A kapunál egyik fél sem tud boldogulni, bár a közönség izgatottan várja a abda berepülését. A goalért csak a szép játék kárpótol.

Vége felé jár már a második félidő is, biztosra vesszük a játék meghosszabbítását, midőn Horváth Pista egy kitűnő rugással csaknem a pálya közepéről beletalál a hálóba. Orkányszerű éljenzés riad fel, mert már csak 5 perc volt hátra, a NAC nagy erőfeszítést tesz az utolsó percekben s még egyszer behajítják a labdát a szegedi kapuhoz. Oblatt kornert rug, melyet Bakos a kapuba helyez. A bíró közvetlen erre leüjt. A közönség a pályára rohan s ünnepli a labdarugó NAC. *Horváthot Bakost, Hannyt, Szkrivánt és Schlossit.* Főleg ezeknek köszönhető a nevezetes meccs eredménye. A szegediek távolról sem játszottak úgy, mint egy héttel azelőtt. Vámos kitűnően bíraskodott.

Igazságszolgáltatás.

A dobrosdi zendülők bünpőre. Tegnap tárgyalta a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága a dobrosdi famunkások bünpőreit. Még március 2-án este történt, hogy a bihari erdőipar dobrosdi pénztárnoka, Landa Géza kiakarta fizetni a munkásokat. Erre a sodronypálya munkások nyilt lázadásban törttek ki. Landa bezárta az iroda ajtaját, majd amikor a lázadók fessegetni kezdték azt, megtöltötte revolverét s felhuzott ravasszal állt az ajtóban. A munkások észrevették ezt s pár percre visszavonultak. Ez idő alatt Landa lóra ült s elmenekült a pénzkezslettel együtt. Másnap a csendőrök letartóztatták a lázadókat, névszerint: Tudorán Flóra, Györgye Tódor, Mollinder Flóra, Mirár György, Pocsóján Flóra, Petricza József, Bokoly Miron, Malica Mitru, Tyipre Mitru, Pops Simon, Musei Toma, Maklinder Vaszali, Duma Pável, Burmer Nyisztor, Burmer Jozsi, Malica Dimon, Malica Gábor, Syirla Vaszali, Dume Ille, Kontye János, Barna Ftefán, Maklinder János, Osvát Mojszi, Malica Dániel, akik tegnap állottak tetteiért a bíróság előtt. A törvényszék a hat elsőrendű vádlottat 8 napi, a többi 22 vádlottat pedig 4 napi foghátra ítélte.

TÁVIRATOK.

Konfliktus a főispán és alispán között.

Kassa, aug. 26.

(Saját tudósítónktól.) Ma a főispán felmentette Pisky Endre alispánt a közigazgatási vizsgázó bizottság elnöki tiszte alól csak azért, hogy vejét Ferdinándyt nevezesse ki. Az eset roppant nagy felűntést keltett Kassán.

A pápa részvéte

Eger, aug. 26.

(Saját tudósítónktól.) X. Pius pápa ma részvétáviratot küldött Szmracsányi érseknek. A táviratban mély részvétét nyilváníja Őszentsége az elhunyt Samassa érsek felett. Ugyancsak ma érkezett meg Ferdinánd bolgár király részvétávirata is.

Kréta mozgolódik.

London, aug. 26

(Saját tud.) Athenből jött távirat szerint Kréta szigetén szabad csapatok alakultak, melyek a török katonák ellen akarnak indolni Kréta azt akarja, hogy Görögországgal egyesüljön. A sziget körül egy angol és egy orosz hadi hajó állomásozik.

Beszámoló Gyulán

Gyula, augusztus 26.

Dr Lukács György volt kultuszminiszter vasárnap tartotta beszámolóját Gyulán szabad ég alatt. Az általános választójog hiveinek mondotta magát és a béke szükségességét fejtegette.

A trónörökös nem vesz részt a nagygyakorlatokon.

Arad, aug. 26.

(Saj. tud.) Katonai körökben már befejezett ténynek mondják azt a hírt, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös nem vesz részt az idei nagygyakorlatokon. Aradról éppen ma jelentette Jankovits Lőrinc százados parancsnok, hogy Mezöhegyesen elkészült a trónörökös diszáttra. Ezt most Károly Ferencz József praesumptív trónörökös számára tartják fenn. Ő fogja vezetni a nagygyakorlatokat, de csak mérleg, mert még igen fiatal. A tényleges vezetést vagy József, vagy Frigyes vagy pedig Szalvátor főhercegre fogják bízni. Ferencz Ferdinándot csakúgy okok tartják vissza a hadgyakorlatoktól.

Halálos tréfa.

Szabadka, aug. 26.

(Saj. tud.) Wetsler Lajos földbirtokos ma meghívta munkásait vendégségbe az erdőre. Hogy a munkások kedvét fokozza, rá birta Bakos Ferenc munkást, hogy öltözzék medvének és az erdő sűrűjéből morogva jöjjen a munkások felé. Wetsler hajtókat is fogadott és azokkal körül fogta az erdőt. Mikor a hajítás a vége felé járt, Bakos előjött a sűrűből és morogva közelgett a munkások felé. A munkások ijedten menekültek szét, mert mit sem tudtak a tréfáról. E közben Kollányi György felkapott egy fegyvert és rálőtt a

medvének öltözött Bakosra, aki összerogyott. A golyó szíven találta. Kollányi mikor megtűdta, hogy ő embert ölt, megörült. Wetsler ellen megindították az eljárást.

Megfojtott csecsemő.

Budapest, aug. 26

A Molnár-utca 19. számú ház félre-eső helyén egy csecsemő holttestére találtak. A rendőrség megindította a nyomozást és kiderítette, hogy a csecsemő anyja, Krisztics Antónia cselédleány, aki nyomban, hogy világra hozta gyermekét megfojtotta.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

O-áruban kevés üzlet fordul elő. A malomok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új áruban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többé-kevésbé javultak.

Határidők szárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.79
Októberi buza	— — —	11.42
Októberi rozs	— — —	9.37
Októberi zab	— — —	9.73
Aug. tengeri	— — —	9.11
Szept. tengeri	— — —	9.01
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.50

Nagyváradon.

A gabonatörszén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Árak:

Buza	— — —	11.53—11.38
Rozs	— — —	9.37—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	9.01—8.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	860.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	654.—
Salgótarjáni köszén	— — —	773.—
Jelzálogbank	— — —	462.25
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	558.50
Közuti vasut	— — —	765.50
Osztrák államvasut részvény	— — —	721.—
Városi vasut	— — —	412.—

A szerkesztésért felelős:

DR VUCSKICS GYULA.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötését a régi Apolló épületből Rákóci-ut 16. sz. alá helyezte át, amire felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét. Tanakönyvek bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Wagner a „HANGSZER-KIRÁLY”, országsszerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza Budapest, József-körut 15.

Bárkinék teljesen

INGYEN

küldi a most megjelent nagy fényképes hangszerárjegyzékét, ha azt egy levelezőlapra kéri. Öreg vagy törött gramofonlemezeket becsereél. Gyorsjavítóműhely! Elismerő levelek!

Szőke haj

megsötétedik a nagymértékű zsirképződéstől, a por lerakódásától és a piszoktól. Milyen könnyen elejét veheti ennek a ki a kedvelt és milliószor kipróbált

Kamilla-sampunt a fekete fejjel

tőlváltva

tojás-sampunnal a fekete fejjel

hétenként kétszer rendszeresen használja. A haj megszabadul a tisztátalanságtól s a szép, természetes szín ismét érvényre jut.

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt **Kamilla- és tojás-sampunnak a fekete fejjel** napról-napra terjed, abból is megállapítható, hogy egész sor kétes értékű utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védőjegyre. — **Kamilla- és tojás-sampunnak a fekete fejjel** enyhe, [teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihalását idézik elő.

Sampun a fekete tejjel eredeti csomagocskákban 30 fillérért kapható minden gyógyszerárban, drogeriában, illatszert- és szappanüzletben és fodrászoknál is. A hol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faisztl Ferenc, Budapest, VI., Mozsár-utca 12.

a honnan közölni fogják a legközebbi elárúító címét vagy 2.40 kor. előzetes beklüldése ellenében bérmentesen küldenek 8 csomagocskát. Utánvétellel való küldésnél 85 fillérrel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H. Berlin N. 37.

„Varázsfuvola.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vágner „Hangszer-Király“ ország-szerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT
készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
Szacsvey-u. 70. sz.
Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Váradszöllős község előljáróságától.

33. kg. 1912. szám

Árverési hirdetés.

Nagyvárad töviben fekvő, árnyas mulató, kerttel biró, Váradszöllős község tulajdonát képező

„Jégpincze Sör-sarnok Vendéglő“,

a hozzátartozó jégpincze és külső földekkel együtt 1912. október 1-től 1918 október 1-ig hat évre **1912. évi szeptember hó 8-án** d. e 11 órakor Váradszöllősön a község-házánál nyilvános árverésen **haszonbérbe** fog adatni.

Feltételek az előljárásnál megtudhatók.

Váradszöllős, 1912. aug. 18.

Előljáróság.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Használt, de teljesen jókarban levő **22 darab ökörszekér** egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Az üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

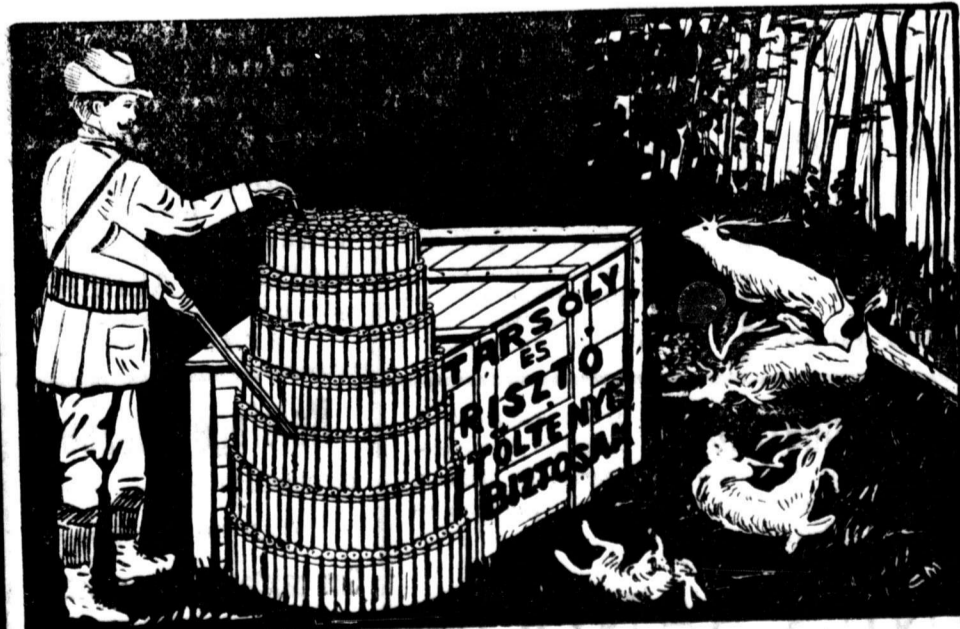
Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes finom hozzávaló 7 korona. Egyszer-smind gondoskodva van jó szabóról, melynek munkadíja öltönyönként 26 korona, tehát egy komplett öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem a nagybecsült vevőközönséget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel!

Schwarz Kálmán és Teszler Simon.

A berendezés eladó.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek

Vadászati felszerelések
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEUN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuante!

Imrek Károly
épület és műbutor
asztalos N.-Várad,
Alapi-utca 2. szám.

Alapított 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 11-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér
és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de
kevésbé sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca
sarok, Schvare Farkas-
féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hívja meg Mészáros Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst
ékszerek, finom,
órák legolcsóbban
kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

saját műlakatos mű-
helye, vízvezetékek
szerelése

NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.

NE ADJUK

pénzünket idegen
cégeknek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás.

Molnár János cukrász
Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás
Simon rövidaru férfi- és
női divat-üzletét

Szent János-utca 46.,
gyógyszertár mellett,

hol hallatlan olcsó
árban lehet vásárolni.

A „Nagyvárad
Torna Club“
Clubhelyisége

Kolozsvári-utca 50.
szám alatt

a „Varga féle“
Magyar Király
kávéházban.

Udvari kavéház

családok kellemes szórakozó
helye. Estéknél Bebe Kálmán
teljes zenekarával hangverse-
nyez. — Bejárat

Szt. László-tér és
Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyár-
tása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város
kir. itélőtábla és a megyei fő-
szolgabírószék és körjegyző-
ségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF
mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalag, bútort és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.
Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Gsoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg,
ágy és asztal garnitúr,
rumburger vászon, se-
lyem és csipke dolgokat.

Féltárba árusítom.
Lőwinger Márton
versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s
gramophon javításokat
készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek
állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos
Gáz és villanyberen-
dezési vállalat.

Elvállal mindegyik
gáz és villanyszere-
léseket és jókarban-
tartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női
(Orthopéd cipőket is) jutányos
árban mérték szerint. Meghí-
vásra házhoz jönök.

Elvállalnak
minden e
szakmába
vágó munká-
kat, u. m.:
szobafestés
és
tapetázás.

WEINSTOCK
Testvérek
szobafestők és
tapetázók
NAGYVÁRAD,
Gilányi-u. 21.

Legtisztább
kivitel
jutányos árak
mellett.
Költségvetés
díjtalan.
Meghívásra
házhoz
jövünk.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépja-
vító, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos
kárpitós és díszítő

GYÁR-U 1 SZÁM.

Elvállal minden e szak-
mába vágó munkát ju-
tányos árban. Levelező-
lap meghívásra azonnal
jövök. Állandóan kész-
munka kapható.

Az AUGUSZTUSI költözködések-
kor a legcélszerűbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni
Kossuth Lajos-u. 16. sz.
Nagy csillárraktár.
Telefon 10-54. Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett
kések és köszörüldeje

Kert-utca, 4. szám.
Elvállal mindenféle speciál
köszörüléseket és javításokat.
haj- és szakál vágó és ló-
nyíró gépet, szillette és min-
denféle más borotvák köszö-
rülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

rovarpor, poloska
tinktúra, s többféle
háztartási cikkek
parket beeresztő
viaszok kaphatók
VADÁSZ ALBERT
„Angyal“ droguerában
BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők,
dresszek a legolcsóbban
kaphatók

Lefkovits és Kácsér

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat
áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek
világítási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok.
Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és
szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költség-
vetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jönök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegy-
verjavító műhelye

Sas palota zöldfa passzáz'

a hol a legprecízebb
esztérga és gépmun-
kák készülnek.